

Heti gazdasági figyelő - HORVÁTORSZÁG

Makrogazdasági hírek

A horvát bankok a legbiztonságosabbak között vannak Európában

Az Európai Központi Bank (EKB) összehívta rendkívüli felügyelőbizottsági ülését, melynek témája a pénzügyi rendellenességek euróövezeti banki ágazatra gyakorolt hatása volt. Az EKB az elmúlt héten azt vizsgálta, milyen hatással van a svájci Credit Suisse bedőlése a pénzügyi rendszer szempontjából fontos hitelintézményekre. A banki elemzők szerint a horvát bankok a Credit Suisse csődbemenetelének csak közvetve vannak kitéve, a kamatok növekedése és a gazdasági növekedés esetleges lassulása által. A Horvát Bankok Egyesülete (HUB) által közölt információk alapján, a tavalyi év végén a horvát bankok tőke megfelelési mutatója 24,6% volt, ami egyike a legmagasabbaknak Európában, a kockázatos hitelek aránya pedig 3% körül mozog.

A Horvát Nemzeti Bank kisebb mértékben megemelte a várható horvát GDP értékét

A Horvát Nemzeti Bank (HNB) a decemberi 1,4%-ról, a tavaszi becslésében 1,5%-ra növelte a 2023. évi horvát GDP-növekedést, valamint az éves szintű infláció lassulásával számol, annak értékét 7%-ra becsüli. Emellett a befektetések 4,2%-os, valamint az áru és szolgáltatások exportjának 1,5%-os növekedése is várható.

Az állami kötvények sikere után a horvát bankok is kötvényeket bocsátanak ki

A horvát állami kötvények sikerén felbuzdulva, a Raiffeisen Invest kötvényalap is kötvényeket bocsát ki a lakossági ügyfelek számára, amelyekre két évre 4% feletti hozamot garانتál. Az Erste bank új, Erste Horizont 2026 elnevezésű alapja is hasonló lépésre szánta el magát, a kötvényeket három évre adják ki, évi 2%-os hozammal. A kötvényeket minimum 50 euró értékben lehet megvásárolni, a kilépési díjat pedig 5%-ban állapították meg. Összehasonlításképpen a horvát állami kötvények birtokosai, amennyiben megtartják a kötvényeket két évig, 7,3%-os hozamra tesznek majd szert. A lekötött banki betétek után járó kamat Horvátországban 0,14%-os, ami a legalacsonyabb az EU-ban (az EU-s átlag az EKB adatai szerint 1,64%).

Regionális hírek

További fejlemények a Rijekai Kikötő (Luka Rijeka) tulajdonosváltása körül

Tíz nappal a lengyel OT Logistics és a cseh Port Aquisitions vállalatok között megkötött – a Fiumei (Rijeka) Kikötő lengyel részesedésének cseh befektető által történő megvásárlására vonatkozó – előszerződés lejárta előtt, új potenciális befektető jelent meg a legnagyobb horvátországi koncesszió átvételére. A Central Swiss Investment Holding Ltd. 2023. március 15-én bejelentette a zágrábi tőzsde felé az ajánlatát. Az eddig ismeretlen svájci befektetővel kapcsolatosan számos kérdés tisztázására szorul. A befektetések lebonyolítására regisztrált céget csak négy és fél hónapja alapították a svájci Obwald kantonban, 100 ezer svájci frank alaptőkével, tehát a vállalatnak nincs üzleti múltja, sem korábbi pénzügyi eredménye, továbbá ismeretlen az alapítója is. A képviselőre jogosult személy Norbert Jakob Sailer neve sem ismert befektetői körökben. Egyelőre csak annyit lehet tudni, hogy az ajánlattevő „saját nevében és saját számlájára, harmadik személy bevonása nélkül kívánja folytatni a kikötővel kapcsolatos tevékenységet”, valamint, hogy a jelen pillanatban nem birtokol részvényeket a Fiumei Kikötőben. A svájci befektető a részvények 51%-át tervezi megvásárolni, az átvételi ár összegére vonatkozóan pedig bejelentette, hogy szigorúan be fogja tartani a vonatkozó jogszabályokat. Ennek értelmében az ajánlati ár meghatározása a részvények három hónapos tőzsdei értékének átlaga alapján történik, ez a gyakorlatban 8,40 eurót jelent, ami mintegy 9%-kal több mint az OT Logistics és a Port Aquisitions között kötött előszerződésben megállapított vételár (7,70 euró). A Luka Rijeka üzleti eredményei mindenféleképp érdekesek a befektetők számára, ugyanis az ukrajnai háború kitörése óta a vállalat eredményei határozott

növekedést mutatnak. A további befektetéseket a kikötői infrastruktúrába az is ösztönzi, hogy Horvátország január 1-jétől a Schengeni övezet része lett. Tavaly a kikötő 38,62 M euró bevételt valósított meg, ami 74%-os növekedést jelent, a kiadások csupán 10%-os növekedése mellett. Ez a kikötőt irányító csoport szintjén 8,81 M euró nyereséget jelent, így nem csoda, hogy a Rijekai Kikötő egyre vonzóbbá válik a befektetők számára.

Az amerikai Jabil Inc. új termelési egységet nyit az Eszék melletti Nemetin ipari központban

Az amerikai Jabil Inc. multinacionális vállalat új termelési központot létesít az Eszék (Osijek) közelében fekvő nemetini ipari parkban. A Jabil Inc. mintegy 400 ügyfél számára gyárt felszerelést az egészségügy, az áruszállítás, a mobil-kommunikáció, az autógyártás, 5G hálózatok stb. ágazataiban. A tervek szerint a 30 országban 250 ezer alkalmazottat foglalkoztató, 33,5 Mrd dollár éves forgalmat megvalósító Jabil Inc. új szlavóniai gyártóegysége 4500 alkalmazottal fog működni, mintegy 170 ezer m² területen. A gyártóegység építésének kezdete 2024 elején várható. A cég helyszínekiválasztásához hozzájárult, hogy Eszék városa a befektetőket mentesítette a közművek után fizetendő járulékok alól, ami mintegy 2,5 M eurós megtakarítást jelent majd a Jabil Inc. számára. Ezzel párhuzamosan, az amerikai cég építési jogdíj címén az elkövetkező 50 évben 474 ezer eurót fog befizetni a város számlájára, ebből 194 ezer eurót az első három évben. Ivan Anusic, Eszék-Baranya megyei főispán szerint a megye minden segítséget megad a befektetőnek a munkaerő átképzés, az ösztöndíjak odaítélése, a képzés és a munkaerő-felkészítés terén.

Vállalati hírek

Az Adriai Kőolajvezeték vállalat (JANAF) készen áll egy esetleges párhuzamos csővezeték lefektetésére, amennyiben piaci igény és az EU finanszírozás biztosított

Az orosz Barátság vezetéken keresztül kőolajszállítás (várható) leállításával az Adriai Kőolajvezeték (JANAF) a szlovákiai, cseh és magyar kőolajfinomítók ellátása szempontjából még fontosabb ellátási csomóponttá válhat. A 24 M tonna évi elméleti szállítási kapacitás mellett az omisalji vállalat még 2,1 M tonna nyersolaj-tárolási, és 243 ezer tonna kőolajszármazék-tárolási kapacitással is rendelkezik, amelyek az évtized végéig le vannak kötve. A jelenlegi 11,4 M tonnás reális éves szállítási kapacitást a vállalat kb. 25%-kal tudná növelni súrlódáscsökkentő polimer vezetékbe való befecskendezésével. Ezzel a csővezeték évi 15 M tonna kőolaj szállítására válna alkalmassá, a MOL, a NIS, a Slovnaft és más felhasználók szükségleteinek kielégítésére. Amennyiben a piaci kereslet megkívánja, a JANAF készen áll szállítási kapacitást növelő befektetésekre, de egyelőre a tárolási kapacitások növelésében gondolkodik. Ez viszont időigényes, mert egy 20 ezer köbméter űrtartalmú tároló építése egy évig is eltarthat. A vállalat vezetősége szerint a szállítási kapacitások növelése is szóba jöhet, a meglévő csővezetékkel párhuzamos csővezeték lefektetésével, amennyiben az EU érdekelt lesz a befektetések finanszírozásában, de legalább annak társfinanszírozásában. A 150-200 M euró értékű befektetés viszont rövid időn belül megvalósulhat.

Energetikai hírek

Az Alkotmánybíróság nem találta alkotmányellenesnek a horvát kormány üzemanyagárakat korlátozó intézkedéseit

A Horvát Alkotmánybíróság elutasította a kis üzemanyag-forgalmazók egyesületének előterjesztését, amelyben kérték a kormány üzemanyag-árkorlátozási intézkedéseinek alkotmányossági vizsgálatát. A horvát kormány 2021 októberétől 2022 októberéig 19 alkalommal korlátozta az üzemanyagárakat. A kis üzemanyag-forgalmazók véleménye szerint a kormány intézkedéseivel beavatkozott a belső piac működésébe, valamint korlátozta a vállalkozói szabadságot és a piaci versenyt. Az árkorlátozások által az üzemanyagforgalmazó kisvállalatok nyeresége olyannyira lecsökkent, hogy ezzel veszélybe került a normális ügyvitel fenntarthatósága. Emellett hangoztatták a korlátozások diszkriminatív jellegét is,

mert a kormány csak az ún. prémium árrést korlátozta, előnyt adva ezzel a nagy üzemanyagforgalmazóknak, akik maguk finomítják a kőolajat, mert az intézkedések az ún. finomítói árrést nem korlátozták. Sétrelmeikben felsorolták továbbá, hogy az árkorlátozások nem vonatkoztak az autópályák melletti benzinkutakra (melyek a nagy forgalmazók tulajdonában vannak) és azt is, hogy a 2022. március 7-i árkorlátozás 92 napig volt érvényben, ellentétben az árkorlátozás maximális, 90 napos időtartamáról szóló előírással. A kormány állítása szerint a szóban forgó időszakban az alapüzemanyagok árának korlátozásával a fogyasztókat mintegy 584 M euró értékű pénzügyi teher alól szabadította fel. Az államkasszába az intézkedések következtében 318,5 M euróval kevesebb folyt be, a forgalmazók pedig 265,5 M euró bevételtől estek el. Az Alkotmánybíróság a kormány indoklását elfogadva úgy döntött, hogy az intézkedések összhangban vannak az alkotmánnyal és a Kőolaj- és kőolajszármazékok piacról szóló törvény rendelkezéseivel.

Forrás: Magyarország Nagykövetsége, Horvátország